

Afzender:
v.u./e.r. Freddy Tack
rue Ad. Vandenschriekstraat 119
1090 Brussel/Bruxelles

n° 221,
okt-nov-dec 2023 / oct-nov-déc 2023
54e jrg/année - www.cubamigos.be
Afgiftekantoor : Gent X

cuba sí

driemaandelijks tijdschrift van de vrienden van cuba vzw
périodique trimestriel des amis de cuba asbl - P309090

Fernando González Llort -
Presidente del Instituto Cubano de
Amistad con los Pueblos (ICAP)

Voorwoord van de ondervoorzitter

Ik wens jullie allemaal het beste voor 2024 en bedank jullie voor jullie steun. Vernieuw aub je lidgeld voor 2024 via een bestendige opdracht bij je bank voor zover je dat nog niet gedaan hebt.

Een persoonlijke mededeling: omwille van beginnende gezondheidsproblemen heb ik me bij de verkiezing in de Raad van Bestuur geen kandidaat meer gesteld als voorzitter. Freddy Tack heeft die taak nu aanvaard en ik die van ondervoorzitter. Ik blijf dus wel actief maar op een lager niveau. Dit is dus mijn laatste voorwoord. Ik doe hierbij een warme oproep aan jongere mensen om actief te worden in onze vereniging.

Onze VZW "De Vrienden van Cuba" is zeer belangrijk voor Cuba omdat we een breed veld van mensen aanspreken die ongeacht tot welke politieke partij ze behoren hun steun kunnen geven aan het Cubaanse volk. Een belangrijke vraag hierbij: Is het nodig om communist te zijn om Cuba te steunen? Neen, het volstaat om het recht te erkennen van Cuba om zijn eigen politiek systeem te kiezen. Ter herinnering hierbij dat in 2019 na meer dan een jaar bespreking van het ontwerp van nieuwe grondwet in alle verenigingen en in alle wijken van Cuba, het ontwerp werd aangepast en dat het aldus aangepaste ontwerp in het referendum dat daarop volgde met 86 procent van de uitgebrachte stemmen werd goedgekeurd en daarna wet geworden is.

Ik moet helaas vaststellen dat intussen het leven voor de Cubaanse bevolking opnieuw moeilijker geworden is wat je ook kan zien aan de inflatie van de Cubaanse peso op de zwarte markt waar nu 260 pesos voor een euro geboden wordt. Hierbij ook rechtzetting van de straatkoers in mijn vorige voorwoord, dat moet namelijk 220 zijn ipv 120. De blokkade door de Verenigde Staten met als "kers op de taart" het volkomen onterecht plaatsen van Cuba op de lijst van landen die het terrorisme steunen, blijft de grootste economische hinderpaal voor Cuba die het land meer dan 5 miljard dollar per jaar kost. Dat is zelfs voor een rijk land zoals België een enorm bedrag laat staan voor een economisch minder sterk land als Cuba.

Een lichtpunt is de stemming in de Verenigde Naties op 2 november 2023 waar voor de 31e keer de V.S. massaal werd veroordeeld voor de wil om de blokkade tegen Cuba te behouden met 187 stemmen tegen 2, de V.S. en Israël. Zelden is de wereld het zo eens maar dat soort nieuws ga je nooit vinden in onze grote media, daar zal je zo goed als altijd enkel vinden wat fout loopt in Cuba zoals bv een tekort aan benzine. We kunnen hier dus 4 conclusies maken :

1. De V.S. en Israël geloven niet in het internationaal recht want dat schenden ze zonder scrupules
2. De V.S. en Israël geloven niet in democratie want

Édito du vice-président

Je vous souhaite à tous le meilleur pour 2024 et je vous remercie pour votre soutien. Svp, renouvelez votre cotisation pour 2024 par un ordre permanent auprès de votre banque, pour autant que vous ne l'avez pas encore fait.

Une communication personnelle : suite à un début de problèmes de santé je n'ai pas présenté ma candidature comme président pour le vote au conseil d'administration. Freddy Tack a accepté cette fonction et moi celle de vice-président. Je reste donc actif mais à un niveau réduit. Ceci est par conséquent mon dernier édito. Je fais un appel aux plus jeunes pour devenir actif dans notre association.

Notre asbl « Les Amis de Cuba » est très importante pour Cuba car nous touchons une large partie de gens qui, peu importe le parti politique qu'ils soutiennent, témoignent de leur soutien au peuple cubain. Une question importante à ce sujet : est-il nécessaire d'être communiste pour soutenir Cuba ? Non, il suffit de reconnaître à Cuba le droit de choisir son propre système politique. Pour rappel en 1919, après plus d'un an de débats du projet de nouvelle constitution dans toutes les organisations et tous les quartiers de Cuba le projet adapté a été soumis à un référendum qui a approuvé le texte par 86 % des voix exprimées et puis déposé comme loi.

Entre-temps je me doit de constater que la vie pour la population cubaine devient encore plus difficile, ce qui s'illustre aussi par l'inflation du peso cubain, pour lequel on offre maintenant sur le marché noir 260 pesos pour un euro. Et une correction du cours en rue mentionné dans mon dernier édito qui est de 220 au lieu de 120. Le blocus par les États-Unis avec 'cerise sur le gâteau » la reprise totalement injustifiée de Cuba sur la liste des pays soutenant le terrorisme, reste le principal obstacle économique pour Cuba, qui coûte annuellement plus de 5 milliards de dollars. Ceci est une somme énorme, même pour un pays riche comme la Belgique, donc certainement pour un pays moins fort comme Cuba.

Un signe positif est le vote aux Nations Unies le 2 novembre 2023, où pour la 31e fois les États-Unis sont massivement condamnés pour le maintien du blocus contre Cuba, avec 187 voix pour et 2 contre, les États-Unis et Israël. Il est rare que le monde soit aussi unanime, mais ce genre de nouvelle est ignoré dans nos grands médias, où nous lisons quasi toujours que tout va mal à Cuba comme par exemple le manque d'essence. Ceci nous amène à quatre conclusions :

1. Les États-Unis et Israël ne croient pas au droit international, qu'ils violent sans scrupules.
2. Les États-Unis et Israël ne croient pas à la démocratie car 187 voix contre 2 restent insuffisantes pour eux.
3. Les États-Unis et Israël ne croient pas aux droits de

- 187 stemmen tegen 2 is voor hen niet voldoende
- De V.S. en Israël geloven niet in mensenrechten want ze vinden het lijden van de Cubaanse bevolking door de blokkade geen probleem
  - Onze Westerse grote media mijden berichten die de V.S. in een ongunstig daglicht stellen

P.S. Als je dit beseft, dan schrik je ook helemaal niet meer van de terreur die Israël al tientallen jaren begaat tegen de Palestijnen in Oost-Jeruzalem en de Westbank waar de etnische zuivering steeds verder gaat. Terreur die nu honderdvoudig wordt toegepast op de bevolking van Gaza na de niets ontziende aanval van Hamas waarbij ook burgers werden gedood of ontvoerd.

Ik hoop intussen ook dat het tribunaal over de blokkade dat doorging te Brussel op 16 en 17 november 2023 enige bijkomende druk zal kunnen uitoefenen op de VS. Maar u raadt het al : in onze Westerse pers wordt dit tribunaal doodgezwegen. Het verslag van het tribunaal kan u verder lezen in dit tijdschrift.

Conclusie : de Vrienden van Cuba zijn meer dan ooit nodig om goede en objectieve informatie over Cuba te verspreiden want in de kranten en op TV vindt u die niet. Maak nieuwe leden en maak ons sterker ! Vernieuw aub je lidgeld via een bestendige opdracht bij je bank voor zover je dat nog niet gedaan hebt. Zie verder in dit tijdschrift. We zijn een kleine vereniging en zonder je steun kan ons tijdschrift niet bestaan.

Regi Rotty

OPROEP - STEUN SOBERANA!

Onze vereniging werkt nu al enkele tijd samen met de vzw Soberana. Deze vzw zet zich al enkele jaren in om verzending van steun naar Cuba mogelijk te maken. Regelmatig vertrekken nu geneesmiddelen dankzij de medewerking van reizigers naar Cuba. Soberana zorgt ook voor het verzamelen van medisch en ander materiaal (geneesmiddelen, hospitaalbedden, rolstoelen, enz.) dat dan per container naar Cuba wordt verzonden.

Wij steunen dit initiatief dankzij de giften van onze leden en lezers.

Deze giften kunnen gestort worden op de rekening van de vereniging: BE90 5230 8011 7732, met de melding: « Soberana ».

Dankzij deze giften kunnen wij Cuba blijven steunen tijdens de moeilijke crisis die het land treft onder andere wegens de criminele blokkade door de Verenigde Staten, een wurgpoging die al meer dan 60 jaar Cuba teistert en de Cubaanse bevolking dagelijks treft.

Dank u voor uw steun.

l'homme car ils n'ont aucune considération pour les souffrances du peuple cubain à cause du blocus.

- Nos médias occidentaux rejettent les communications qui mettent les États-Unis sous un mauvais jour.

P.S. Quand vous réalisez ceci vous n'êtes plus surpris par la terreur qu'Israël impose aux Palestiniens de Jérusalem Est et de la bande de Gaza où l'épuration ethnique se poursuit. Une terreur multipliée pour la population de Gaza après l'attaque aveugle du Hamas avec son solde de citoyens tués ou enlevés.

J'espère également que le tribunal contre le blocus qui c'est déroulé à Bruxelles les 16 et 17 novembre suscitera une pression supplémentaire sur les États-Unis. Mais vous le devinez déjà : dans notre presse occidentale on n'a pipé mot au sujet de ce tribunal. Dans ce numéro vous trouverez des nouvelles à ce sujet.

Conclusion : plus que jamais les Amis de Cuba sont nécessaires pour la diffusion d'une bonne information objective sur Cuba, car vous n'en trouverez pas dans nos journaux et nos télé. Rendez-nous plus forts et recrutez de nouveaux membres ! Renouvelez votre cotisation via un ordre permanent auprès de votre banque (voir plus loin dans ce numéro). Nous sommes une petite organisation et sans votre soutien notre revue ne pourrait pas exister.

Regi Rotty (trad. Freddy Tack)

APPEL - SOUTENEZ SOBERANA!

Notre association collabore déjà depuis quelque temps avec l'asbl Soberana. Cette asbl oeuvre depuis quelques années pour réaliser l'envoi d'aide à Cuba. Actuellement des médicaments partent régulièrement grâce à la collaboration de voyageurs vers Cuba. Soberana se charge aussi de la récolte et de l'envoi de matériel médical et autres (médicaments, lits, chaises roulantes, etc.) qui partent par conteneur à Cuba.

Les dons peuvent être versés sur la compte de l'association: BE90 5230 8011 7732, avec la mention: « Soberana ».

Cette aide nous permettra de continuer à soutenir Cuba durant la grave crise que le pays subit, entre autres à cause du criminel blocus par les États-Unis, une tentative d'étranglement qui dure depuis plus de 60 ans et frappe la population cubaine dans la vie quotidienne.

Merci de votre soutien.

CONDAMNATION MASSIVE DU BLOCUS A L'ONU

Freddy Tack

Le 14 septembre, Joe Biden a signé, pour une année supplémentaire, l'application à Cuba de la « Loi du Commerce avec l'Ennemi », base théorique du blocus contre Cuba, seul pays au monde auquel cette loi est appliquée. Depuis plus de 60 ans tous les présidents successifs des États-Unis ont signé, année après année, la prorogation de cette loi.

Biden a chargé Janet Yellen, secrétaire au trésor, de l'application ferme de cette sanction criminelle contre l'économie cubaine, en insistant qu'elle était « d'intérêt national » pour les États-Unis.

Cette loi a encore été renforcée au courant des années par d'autres lois et mesures, comme la loi Toricelli en 1992, la loi Helms-Burton en 1996, et les plus de 400 mesures supplémentaires édictées et imposées par Donald Trump durant la durée de son mandat.

187 pour, 2 contre, 1 abstention : une majorité écrasante demande la levée du blocus.

Pour la 31e fois, le 2 novembre 2023, lors de l'assemblée générale des Nations Unies, une écrasante majorité des pays membres a approuvé la résolution déposée par Cuba au sujet de la « nécessité de mettre fin au blocus économique, commercial et financier imposé à Cuba par les États-Unis ». Seul les États-Unis et Israël ont voté contre la levée du blocus et l'Ukraine s'est abstenue.

Ce blocus criminel qui dure depuis plus de 60 ans frappe quotidiennement toute la population cubaine, dont 80% n'a connu que le pays sous blocus. Tous les secteurs sont touchés, les exportations, le tourisme (une des principales ressources pour le pays), les opérations bancaires et financières, les transports pour le commerce qui subissent des frais supplémentaires, les conséquences pour la production de bien et de services pour la population, les obstacles pour l'accès aux technologies de pointe, etc.

Encore le jour avant le vote le président Miguel Díaz-Canel a une fois de plus dénoncé que depuis 30 ans les États-Unis nient et ignorent la réalité, sans le moindre respect pour la communauté internationale, en maintenant et en renforçant ce blocus.

Le rapport du secrétaire général de l'ONU

Le secrétaire général de l'ONU, Antonio Guterres, confirme dans son rapport à l'assemblée générale la continuation de cette politique par les États-Unis, et dénonce la reprise de Cuba sur la liste des pays qui soutiennent le terrorisme.

Cette dernière mesure bloque l'accès de Cuba aux institutions financières internationales et à d'innombrables banques dans le monde entier. Il mentionne que la position des États-Unis est une expression flagrante de l'exercice d'un pouvoir politique et économique en viola-

tion des droits humains, y compris de l'accès au développement. Le texte ajoute encore que ces dispositions sont inadmissibles selon la Charte des Nations Unies et les principes du droit international.

De nombreux intervenants

Les représentants de nombreux pays sont intervenus pour condamner ce blocus illégal, le qualifiant de guerre et de terrorisme économique par une superpuissance contre un petit état caribéen pacifique. Plusieurs de ces intervenants ont rappelé l'aide apportée par Cuba à d'autres pays, entre autres par l'envoi de missions médicales et la livraison de médicaments, par l'enseignement gratuit pour des milliers de jeunes du Sud Global, par une politique exemplaire pour la santé, l'enseignement et le climat.

Les pays occidentaux qui se sont exprimés oralement contre le blocus et ont voté dans ce sens, n'ont à ce jour mené aucune action concrète, autorisant dans les faits cette injustice et continuant à y participer, ce qu'il n'ont pas mentionné dans leur déclaration à l'ONU.

L'intervention des États-Unis

Paul Folmsbee, le représentant des États-Unis, a repris la vieille antienne au sujet des soi-disant prisonniers politiques. Il a cyniquement déclaré se trouver aux côtés du peuple de l'île et qu'il partageait « le rêve de Cuba ». Il a parlé de l'envoi à Cuba d'experts pour dénoncer les violations des droits humains et a sans scrupules proféré un mensonge flagrant comme quoi les États-Unis sont « une source importante de biens humanitaires pour le peuple cubain et un des partenaires commerciaux principaux de Cuba ».

La réponse de Cuba

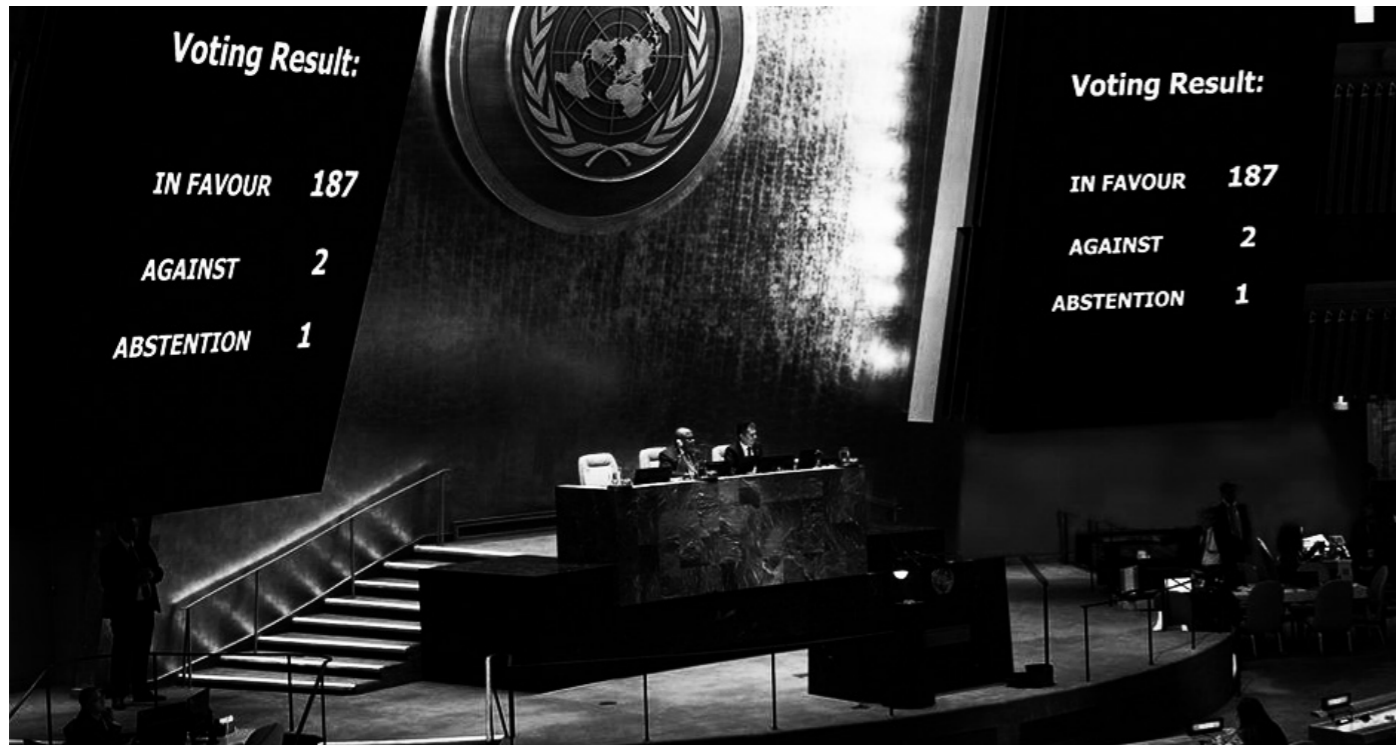
Yusnier Romero, ambassadeur de Cuba auprès des Nations Unies, a qualifié les déclarations de Folmsbee d'hypocrites et malhonnêtes. Il a rappelé qu'il est faux que les États-Unis livrent des médicaments à Cuba. Il a insisté sur le fait que le blocus est un obstacle pour l'aide à Cuba, y compris pour des pays tiers, et qu'il a été implacablement appliqué et renforcé durant la pandémie du Covid-19. Dans sa conclusion il a déclaré que si les États-Unis s'intéressent vraiment au bien-être, aux droits humains, et à la libre détermination pour les Cubains, ils pourraient lever le blocus, collaborer avec la coopération internationale de Cuba au lieu de la discréditer et exclure Cuba de la liste des états qui soutiennent le terrorisme.

La position de l'Union Européenne (UE)

Au nom de l'UE, l'Espagne a exprimé qu'au-delà de l'impact du blocus, ces mesures affectent aussi les intérêts économiques de l'UE et a insisté sur le fait que la reprise de Cuba, sans aucune preuve, sur la liste des pays qui soutiennent le terrorisme introduit des obstacles supplémentaires pour les transactions entre pays, et limite Cuba dans les importations de médicaments. La représentante de l'UE a confirmé l'opposition au blocus et à la reprise de Cuba sur la liste mentionnée. Elle a plaidé pour un compromis critique qui permet à l'UE d'accompagner Cuba dans le chemin des réformes.

térales. 128 pays ont voté en faveur de cette résolution qui contient un appel à toutes les nations pour mettre fin aux blocus unilatéraux incompatibles avec le droit international, le droit international humanitaire, la Charte des Nations Unies et les normes et principes qui régissent les relations pacifiques entre les États. La résolution rejette également la reprise d'États membres de l'ONU sur des listes unilatérales et les fausses campagnes de soutien au terrorisme, listes qui sont un instrument de pression politique et économique.

Un Tribunal International contre le blocus contre Cuba s'est déroulé à Bruxelles ces jours derniers.

Quelques réflexions en guise de conclusion

Un vote écrasant pour la 31e fois, alors que le blocus, entre mars 2022 et février 2023, a affecté le commerce extérieur de Cuba à hauteur de 3.081,3 millions de dollars.

Comme d'habitude, pas un mot dans notre presse au sujet de ce rejet massif du blocus.

Et huit jours après le vote (le 08/11) les États-Unis imposent une amende de 206.213 dollars à l'entreprise financière DaVinci Payments pour « violation de multiples programmes de sanctions des États-Unis contre Cuba, la Crimée, l'Iran et la Syrie ». L'entreprise, qui a son siège à Buffalo Grove (Illinois) a accepté de payer l'amende pour résoudre sa possible responsabilité civile pour 12.391 violations apparentes des normes nord-américaines.

Le 8 novembre l'Assemblée Générale des Nations Unies a approuvé une résolution présentée par Cuba, la Chine et la Russie, au sujet de la promotion et de la protection des droits humains face aux mesures coercitives unila-

Vous trouverez des détails sur le tribunal et ses conclusions dans ce numéro.

Un vote écrasant à l'ONU, une condamnation par le Tribunal International contre le blocus, une nouvelle résolution approuvée par l'ONU. Des pas importants dans la lutte contre le criminel blocus contre Cuba. Tout à fait d'accord.

Mais quel sera leur impact sur la politique d'étranglement par les États-Unis ? Quand pourra-t-on voir des mesures contre ce blocus par l'Union Européenne et par la majorité des pays occidentaux qui votent contre le blocus mais restent complices de son application par peur de sanctions nord-américaines ?

Notre lutte contre le blocus doit continuer et rester une priorité, car les États-Unis n'ont pas la moindre intention de modifier leur position et les perspectives pour les élections présidentielles n'offrent que peu d'espoir.

TRIBUNAAAL TEGEN DE VS-BLOKKADE TEGEN CUBA - 16-17 NOVEMBER 2023

Katrien Demuynck
Vertegenwoordigster Bel-REDH

LANGST DURENDE BLOKKADE UIT WERELDGESCHIEDENIS: "CUBA STAAT NIET ALLEEN, DIT TRIBUNAAL BEWIJST DAT"

Op 16 en 17 november 2023 ging in de gebouwen van het Europarlement een tribunaal door tegen de blokkade van Cuba door de VS. 263 aanwezigen uit 21 landen tekenden present. Het werd afgesloten met een krachtige veroordeling van een van de grootste schandalen van de 21ste eeuw via een stevig onderbouwd legaal verdict.

Op 16 en 17 november 2023 ging in de gebouwen van het Europarlement een symbolisch tribunaal door tegen de blokkade van Cuba door de VS. De economische, commerciële en financiële blokkade, die sinds 1960 officieel ingesteld is, wordt ondersteund door meer dan 30 VS-wetten en bepalingen. Het is de langstlopende en meest alomvattende blokkade van een land in de wereldgeschiedenis. Tachtig procent van de Cubaanse bevolking is tijdens de blokkade geboren. Tweehonderd dertig aanwezigen uit eenentwintig landen tekenden present om het tribunaal bij te wonen. Het werd afgesloten met een krachtige veroordeling van de blokkade via een stevig onderbouwd legaal verdict.

Een internationaal panel van vijf rechters, onder leiding van professor emeritus in de rechten van de Hamburgse universiteit, Norman Paech, zat het tribunaal voor. Hoofdaanklager Jan Fermon betoogde onder meer dat de blokkade de principes van zelfbeschikking, soevereine gelijkwaardigheid onder de landen, en verbod van gebruik van geweld of dwang door het ene land tegen het andere, die vastliggen in talloze internationale verdragen, overtreedt. Na het formuleren van de aanklachten volgde een hele reeks getuigen en experts over diverse aspecten.

Schade op vlak van volksgezondheid

Een eerste groep ging in op de schade die de blokkade veroorzaakt op vlak van volksgezondheid. De twee getuigenissen van een kankerpatiëntje en die van een kankerspecialiste van het pediatrisch ziekenhuis William Soler in Havana waren ronduit schrijnend.

Dr Belinda Sánchez, directeur immunologie en immunotherapie van het Centro de Inmunología Molecular (CIM), getuigde over het belemmeren van de productie van geneesmiddelen tegen kanker en vaccins door de blokkade. In 2022 bedroeg de extra kost om grondstoffen verder af te gaan zoeken een miljoen dollar. Dat beperkt uiteraard de aankoopcapaciteit. Bovendien zijn vervangstukken voor de machines vaak zeer moeilijk aan te schaffen. De problemen om internationale betalingen te kunnen realiseren zorgen ervoor dat patenten niet kunnen vastgelegd of behouden worden en dat publicaties in inter-

nationale tijdschriften niet bekostigd kunnen worden. Die publicaties rond de effecten van geneesmiddelen en vaccins zijn een vereiste voor internationale erkenning.

Door visum restricties kunnen Cubaanse specialisten niet deelnemen aan internationale congressen of kunnen kanker- of diabetespatiënten uit de VS zich niet in Cuba laten behandelen. Omgekeerd kunnen ook buitenlandse wetenschappers niet naar Cuba voor studie of uitwisseling, omdat hen daarna de toegang tot de VS bemoeilijkt of geweigerd wordt. Dr Belinda Sánchez wees erop dat in de Covid-pandemie op Cuba onnodige slachtoffers zijn

gevallen, omdat de problemen veroorzaakt door de blokkade ervoor zorgden dat de vaccins een stuk later en niet steeds in voldoende hoeveelheden konden worden aangemaakt. Duizenden doden hadden vermeden kunnen worden door het sneller aanmaken van voldoende vaccins én tijdig beschikken over de nodige spuit en injectienaalden.

Franco Cavalli, voorzitter van de ngo Medicuba Europa, had het over de illegale extraterritoriale gevolgen van de blokkade op gezondheidsvlak. Zo wilde Medicuba drie extra laboratoria voor het diagnosticeren van overdraag-

bare aandoeningen financieren, in Santiago, Santa Clara en Pinar del Rio om die testen meer en sneller bereikbaar te maken voor de bevolking. Medicuba stootte daarbij op betaalproblemen bij de leverende firma's vanwege de restricties van de blokkade. Ook hij was formeel: duizenden doden hadden vermeden kunnen worden door het sneller aanmaken van voldoende vaccins én tijdig beschikken over de nodige spuitjes en injectienaalden.

Derde landen getroffen

Daarop volgen een aantal getuigenissen van politiek verantwoordelijken die dieper ingaan op de extraterritorialiteit van de blokkadewetten. Europarlementslid Manu Pineda (The Left - PCE) en oud-voorzitter van het Euro-parlement Miguel Ángel Martínez (2007-2014) klaagden aan dat de EU in de feiten een appendix is van de VS. Hoewel de Unie geen extraterritorialiteit erkent, slaagt ze er tegelijk niet in om die te ontcrachten en een soevereine politiek te voeren. Ook voormalig Frans parlementslid Michel Lambert bracht daarvoor argumenten aan.

Oud-voorzitter van de VN-Algemene Vergadering Mogens Lykketoft (2015-2016) beklemtoonde dat de overgrote meerderheid van de VN de blokkade al 31 jaar op rij massaal afkeurt. In 2016 leek alles erop te wijzen dat onder Obama de blokkade zou versoepeld worden, maar onder Trump werd die hoop gekelderd. Ook Biden heeft geen enkel initiatief genomen om er iets aan te doen. Lykketoft wees erop dat het plaatsen van Cuba op de VS-lijst van staten die terreur sponsoren totaal onterecht is. Cuba is juist een vredemaker in Latijns Amerika, onder meer in het intern conflict in Colombia.

Brenda López, een jonge vakbondsactiviste uit de VS getuigde over de problemen die jongeren in de VS ondervinden door de blokkade van Cuba. Ten eerste wordt elke uitwisseling tussen studenten van beide landen moeilijk gemaakt. Ten tweede gebeurt hetzelfde voor elke mogelijke uitwisseling of samenwerking op vakbonds niveau. Een derde punt is dat jongeren van kleur minder dan 6 procent uitmaken van de geneeskundestudenten. Dat komt omdat jongeren die dokter willen worden in de VS gemiddeld 215.100 dollar aan studieschuld oplopen. Dat terwijl Cuba een gratis opleiding aanbiedt op de Latijns

Amerikaanse Medische Faculteit in Havana. 47 procent van de Amerikaanse jongeren die daar studeren zijn zwart, 29 procent zijn van Latino afkomst. Ten vierde heeft de blokkade gigantische obstakels gecreëerd voor de wetenschappelijke samenwerking tussen de VS en Cuba. Ten vijfde lopen landbouwers in de VS verliezen op tot een miljard dollar per jaar doordat ze hun producten niet op de nabije Cubaanse markt kunnen verkopen. Haar zesde en laatste punt was dat de tienduizenden klimaatactivisten in de VS en wereldwijd geen toegang hebben tot de aanpak van Cuba, dat in haar klimaatplan Tarea Vida vertrekt van de noden en de belangen van de gewone mensen en een alternatief biedt voor het gebrek aan aanpak in de kapitalistische wereld.

Problemen op commercieel vlak

Ook op commercieel vlak heeft de blokkade zeer ernstige gevolgen. Spaans ondernemer Juan Francisco Fernández gaf aan dat hij op dit moment 77 van zijn 79 mogelijke kredietlijnen afgesloten ziet voor handel met Cuba. Italiaans ondernemer Michele Curto legde uit hoe de blokkadewetgeving de prijs vermenigvuldigt op elke tussenschakel. Dat dwingt Cuba ook om goedkoper te werken, wat ook tot economisch verlies leidt. Om het crimineel karakter van de blokkade te onderstrepen gaf hij het voorbeeld van een spierverslappend medicijn dat nodig is om een patiënt vlot te kunnen intuberen, uiterst belangrijk tijdens de pandemie. Zijn organisatie kon het omwille van de restricties niet aan- en doorverkopen aan Cuba. Vanuit Frankrijk kwam Victor Fernández getuigen over een broodnodige investering in de Cubaanse spoorwegen die de Franse overheidsmaatschappij SNCF plande te doen en die niet kon doorgaan vanwege problemen met de banken.

Universitaire samenwerking geblokkeerd

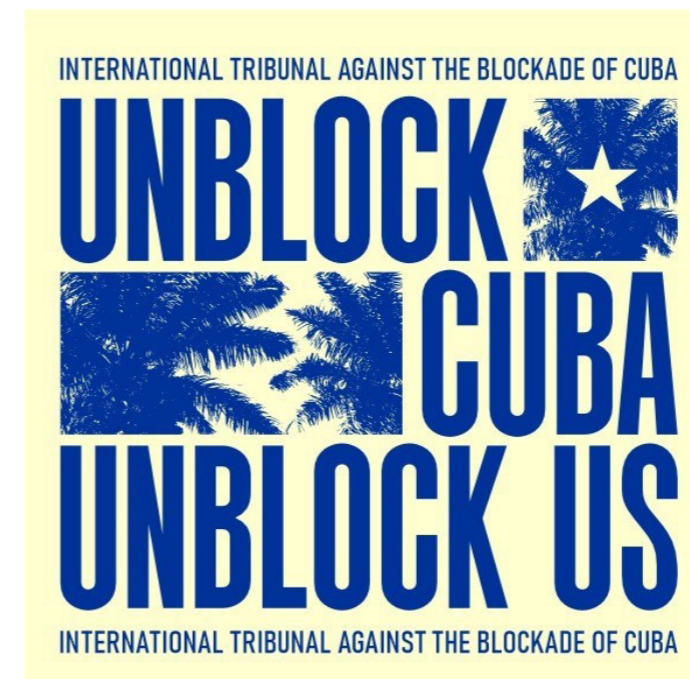
VUB-professor internationaal en Europees recht Stefaan Smis getuigde over het strategisch partnerschap dat de VUB sinds jaren heeft met de Marta Abreu Universiteit van Santa Clara, en dat uitgroeide tot een partnerschap met zeven Cubaanse universiteiten. De blokkade interfereert op alle mogelijke vlakken. Zo kan Zoom, Teams of Canvas niet gebruikt worden voor onderlinge communicatie. Een reeks academische sites zijn niet toegankelijk in Cuba. Proffen die voor een academische uitwisseling naar Cuba gereisd zijn, kunnen gedurende een jaar niet naar de VS en worden ook daarna aan lastige ondervragingen onderworpen om een inreisvisum te kunnen krijgen. Bepaalde boeken kunnen niet geleverd worden in Cuba. Gerold Schmidt van de Rosa Luxemburg Stichting rapporteerde gelijkaardige problemen.

Media medeplichtig aan blokkade

Ook op vlak van communicatie en media blijken de gevolgen van de blokkade uitermate ernstig. Spaans journalist Pascual Serrano argumenteerde dat de grote communicatiemediamedia noodzakelijke medeplichtigen zijn aan de criminele blokkade van Cuba. Zij zorgen ervoor dat ze kan blijven bestaan, omdat ze er onwaarheden over publiceren of zwijgen over de schade die ze aanricht. De grote communicatiemediamedia zijn noodzakelijke medeplichtigen aan de criminele blokkade van Cuba. Ze lie-

gen ook over het feit dat Cuba steun zou verlenen aan terreurorganisaties of over zogenaamde politieke gevangenen of mensenrechtenschendingen, of nog over het zogenaamd fortuin van de familie Castro. Serrano stelde zich luidop de vraag waarom er gezwegen wordt over wat in landen als Saoedi-Arabië werkelijk gebeurt op dat vlak. Terwijl ze alles wat in Cuba misloopt toeschrijven aan de leiding van het land, doen ze dat helemaal niet bij kapitalistische landen. Ze zwijgen in alle talen over de wereldwijde solidariteit met het eiland, bijvoorbeeld over dit tribunaal. Ze hebben het nooit over de terreuraanslagen tegen Cuba en noch minder over de aspecten waarin Cuba een voorbeeld voor de wereld is.

José Manzaneda, directeur van de website Cuba Información, had het over het onterecht airplay geven aan zogenaamde civiele anti-Castro organisaties, die in de praktijk amper een basis hebben binnen Cuba. Hij gaf ook aan hoe onder Trump een hele reeks sites en media opgericht en gefinancierd zijn met 'Cuba' in hun naam, naast de media in Miami, om te desinformeren. Dat gebeurt via overheidsagentschappen als USAID en NED. Ook commerciële media spelen het spel mee om het beeld over Cuba voor het algemeen publiek te vervormen. Daardoor wordt bijvoorbeeld toerisme naar Cuba ontmoedigd. De Cubaanse farmaceutische industrie wordt geschaad door leugens over haar vaccins. De internationale medische samenwerking van Cuba, die in vele gevallen gratis of tegen onkosten is, wordt voorgesteld als een 'winstge-

vende business van het Cubaanse regime' gebaseerd op 'slavernij van het medisch personeel', met als doel de bestaande contracten rond medische samenwerking te verbreken.

Manzaneda zelf riskeert zes jaar gevangenis en 50.000 dollar boete wegens een bericht, in oktober 2020, waarin hij het gecombineerde werk van Prisoners Defenders en het State Department in het vernietigen van dergelijke medische samenwerkingen ontmaskerde.

Vrouwenrechten onder druk

Svevi Koukuma, voormalig parlementslid, voorzitter van POGO (Pancyprian Federation of Women's Organisations) en vice-voorzitter van Europa FEDIM, startte met het vermelden dat Cuba de meerderheid van de ontwikkelde landen op het gebied van politieke empowerment van vrouwen overtreft. De participatie van vrouwen in het parlement is meer dan 55 procent. In 2021 verte-

genwoordigden vrouwen 51,5 procent in staats- en regeringsfuncties. 52,3 procent van de leden van de Staatsraad is vrouw. In ministeriële posities vertegenwoordigen ze 48,5 procent en bij de provinciegouverneurs en vice-gouverneurs, 53,3 procent. Maar de blokkade versterkt de genderkloof. De sterke positie van de Cubaanse vrouwen binnen de samenleving toont enkel hun veerkracht en vastberadenheid aan.

De blokkade veroorzaakt een hele reeks problemen in de moeder- en kindzorg. 71 procent van de gezondheidszorgprofessionals zijn vrouw en worden direct geconfronteerd met de gevolgen van de blokkade om hun job goed te kunnen doen. Idem voor de wetenschappers, waar vrouwen 53 procent van het personeel uitmaken.

Kunst onder een blokkade

Voorzitter van de Unie van Cubaanse Artiesten (UNEAC) en Cubaans parlementslid Luis Morlote getuigde hoe de blokkade het de kunstenaars bemoeilijkt om hun werken te verkopen of op te treden in het buitenland. Wegens de extraterritoriale gevolgen van de blokkade geldt dit niet alleen voor de VS, maar wereldwijd. Het kunstonderwijs is in Cuba volledig gratis maar ondervindt ernstige problemen om aan het benodigde materiaal te komen om goed te kunnen functioneren. Hij haalde ook de haatcampagne aan tegen de Cubaanse topgroep Buena Fe in mei 2023 in Spanje die leidde tot het opschorten van concerten. Alsook de hetze tegen internationaal gerenommeerd auteur en dichter Nancy Morejón, die de organisatoren van het 40e Parijse festival le Marché de la Poésie er toe bracht om haar op 31 mei 2023, één week voor de start, af te zeggen als erevoorzitter van het festival.

Met die laatste getuige werd de eerste dag van het internationaal tribunaal afgesloten.

Internationale solidariteit en blokkade

Op vrijdag 17 november hervatten de werkzaamheden opnieuw om 9u stipt. Eerst kwamen vertegenwoordigers van solidariteitsorganisaties aan het woord. Marco Pappaci, voorzitter van ANAIC Italia, getuigde onder meer hoe banken dringende noodhulp, opgehaald voor de vuurramp in het petroleumdepot van Matanzas, blokkeerden. Hij eindigde met: op een strengere blokkade reageren wij met meer solidariteit. Cuba staat niet alleen en dit tribunaal bewijst dat.

Angelica Becker van het Duitse Netwerk Cuba gaf een hele resem voorbeelden. Niet enkel van onmogelijke financiële transfers met Cuba, maar ook binnen Europa, als die transacties het woord of thema Cuba omvatten. Wim Leysens van de Belgische Coördinatie voor de opheffing van de Blokkade concentreerde zijn betoog rond de extraterritoriale impact van de blokkade op banken in België. Hij haalde concrete voorbeelden aan van ING, TRIODOS, KBC, Bpost en BNP-Paribas-Fortis. Zij weigeren financiële transacties met Cuba omdat ze zware boetes riskeren vanwege het State Department. Maar anderzijds overtreden zij de Europese wetgeving door zich te schikken naar die blokkadewetten van de VS, meer bepaald het reglement 2217 van 1996 dat Europese actoren verbiedt om wetten na te leven van derde landen.

Manolo García van de Spaanse solidariteitsbeweging met Cuba (MESC) getuigde over 7.000 euro noodhulp na de vernielingen van orkaan Irma in 2017 die de banken weigerden over te schrijven. Of over het niet doorgaan van een betaling, binnen Europa, voor Cubaanse rum, omdat het woord Cuba voorkwam in de mededeling. Ernstiger is dat de aankoop van een Supervisory Control System voor de productie van geneesmiddelen bemoeilijkt werd, doordat de drie verplichte offertes voorafgaand aan de aankoop, niet konden worden gerealiseerd. Er kwam slechts één offerte. De rest van de fabrikanten meldde zich niet, uit angst voor mogelijke sancties van de VS. Dergelijke Toezicht Controlesystemen zijn noodzakelijk om de werking van de productieprocessen te garanderen en internationale certificeringen te behalen.

Samuel Wanitz van de Zwitserse viendschapsassociatie met Cuba getuigde over lidgelden van leden die niet betaald kunnen worden, betalingen die niet doorgaan en zelfs het bevrozen van zijn persoonlijke rekening voor verschillende dagen nadat hij symbolisch 1 pond probeerde te storten voor medische hulp aan Cuba. Hij rapporteerde ook de moeilijkheden voor het ontvangen van pensioen of invaliditeit door Zwitsers die in Cuba verblijven of Cubaanse burgers die pensioen- of invaliditeitsrechten opgebouwd hebben in Zwitserland.

Gevolgen voor migratie

Maite Mola, vice-voorzitter en hoofd internationale zaken van de Partij van Europees Links (PIE), sloot het geheel van getuigenissen af met een volledig ander aspect van de economische blokkade, namelijk de emigratie. Ze las de getuigenissen van verschillende Cubanen voor die zeggen te willen blijven, maar zich gedwongen zien om te emigreren vanwege de economische toestand of vanwege de problemen bij de toevoer van levensnoodzakelijke medicatie. Ze besloot dat een wereldwijde multipolaire wereld onmogelijk is als de blokkade van Cuba in stand blijft.

Het verdict van de rechters

Op basis van de hoorzittingen en het in acht nemen van de argumenten van de verdediging, besloten de rechters eenparig dat de uitgebreide politieke en economische sancties die de VS oplegt aan Cuba een schending zijn van het internationaal recht.

In een gedetailleerde tekst van vijf bladzijden staafde het panel onder leiding van Norman Paech zijn verdict. De blokkade overtreedt de artikelen 2(4) en 2(7) van het VN-Handvest over de bescherming van soevereiniteit, zelfbeschikking en het verbod op interventie, de artikelen van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) van 1948 en het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (ICESCR) van 1966. Daarnaast werden ook de bepalingen van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) over de bescherming van de vrijheid van handel en talrijke beginselen van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU, Verdrag van Maastricht) overtreden. Bovendien moet de blokkade gekwalificeerd worden als genocide op basis van art. II van de conventie van Geneve over preventie en bestraffing van genocide. Het panel besloot dat de blokkade niet alleen volledig moet worden opgeheven, maar dat de VS bovendien herstelbetalingen moeten doen voor de schade die is toegebracht aan de Cubaanse staat, bedrijven en burgers.

Une version en français de cet article est disponible sur : <https://investigacion.net/le-blocus-le-plus-long-de-lhistoire-cuba-nest-pas-seul-ce-tribunal-le-prouve/>

L'IMPACT EXTRATERRITORIAL SUR LE SECTEUR FINANCIER EN BELGIQUE

Wim Leysens

Au cours des trois dernières années, la Coordination belge pour la Levée du blocus a collecté des preuves que des virements vers Cuba ou comportant le mot « Cuba » dans le nom du destinataire ou dans la communication, sont systématiquement rejetés par la majorité des banques belges. Je me limite aux cas les plus significatifs.

Témoignage de Wim Leysens, Secrétaire de la Coordination belge pour la Levée du Blocus contre Cuba.

1. BNP-Paribas-Fortis refuse de transférer de l'argent à Medicuba en Suisse

Fin mars 2020, au moment de l'apparition de la pandémie du Corona-virus, Mme X transfère de l'argent via sa banque BNP-Paribas-Fortis à Medicuba en Suisse. BNP-Paribas-Fortis justifie le refus en disant: «Si cette opération a été bloquée, c'est qu'à priori, il y a des éléments qui ne nous semblent pas cohérents.»

BNP Paribas Fortis clôture le compte de l'organisation à but non lucratif Y.

En juin 2021 BNP Paribas-Fortis a soudainement mis fin à la relation avec une association qui depuis des années, réalise un travail de solidarité avec Cuba. L'asbl n'a reçu officiellement aucune raison de la part de la banque pour justifier la fin de sa relation avec elle, cliente de longue date.

2. ING Pays-Bas menace de clôturer le compte d'un titulaire.

Un étudiant néerlandais en stage à Cuba a reçu en 2018 la lettre de mise en garde suivante :
"Par cette lettre, nous attirons votre attention sur ce qui suit : ING Bank N.V. ... ne souhaite pas... faciliter les transactions avec un certain nombre de pays spécifiés. Sur base des transactions avec votre carte de crédit sur votre compte de paiement, nous constatons que vous êtes peut-être un résident de longue durée à Cuba."

ING refuse de recevoir les cotisations des membres de l'ONG solidaire

Le 21 janvier 2022, un sympathisant originaire d'Allemagne paie depuis sa banque en Allemagne, sa cotisation à l'ONG belge de solidarité avec Cuba. La banque en Belgique, ING, a bloqué le paiement et a demandé des renseignements à la banque allemande, comme « est-ce que ce paiement a un lien direct ou indirect avec Cuba ? » .

TRIODOS - ING refuse le paiement pour l'expédition d'un container de matériel médical vers Cuba

Grâce à une campagne de solidarité, début 2022, un container avec du matériel médical était prêt à être envoyé à Cuba. Le paiement à la société de transport maritime pour l'expédition du container a été refusé par la banque. Triodos qui fait appel au réseau de la banque ING pour les virements internationaux.

TRIODOS refuse transférer des fonds pour une aide d'urgence

Une organisation de solidarité a rassemblé des fonds pour une aide d'urgence après un incendie dans un dépôt de pétrole à Cuba en 2022. Triodos fait appel au réseau international de ING pour les transferts internationaux. Alors, étant donné que la banque dit ne pouvoir réaliser aucun paiement vers Cuba, l'organisation cherche encore toujours un moyen d'envoyer des fonds vers Cuba.

Argenta - ING

E.D. fait un virement le 15/03/23 vers le compte suisse de l'ONG MediCuba. Deux jours plus tard, le 17/03/23 l'argent est reversé sur son compte. La banque intermédiaire pour les transferts internationaux ING a refusé le paiement.

3. KBC refuse le paiement d'aide humanitaire à une communauté religieuse à Cuba

Un groupe de solidarité avec Cuba envoi de l'argent depuis 2000 via une ONG belge à une communauté religieuse à Cuba. Cela s'est passé normalement la plupart du temps. Le 25 mai 2023, l'ONG a reçu un appel téléphonique de KBC : « La banque intermédiaire italienne ne veut plus envoyer d'argent vers Cuba à cause de l'embargo. »

4. BPost refuse le virement qui mentionnait 'soutien à Cuba'

Un virement de 1 € vers IC4C au Royaume Unis par B.VH. effectué le 26 mai 23, a été refusé, car il mentionnait 'soutien à Cuba'. Le service clientèle de la banque BPost lui a répété à plusieurs reprises que cette mesure s'inscrivait dans le cadre d'une obligation légale à laquelle la banque ne pouvait pas non plus se soustraire.

Cette attitude des banques va à l'encontre des directives de l'Agence bancaire européenne EBA. Dans son rapport de janvier 2022 sur la prévention des risques liés au blanchiment d'argent et au financement du terrorisme - de-risking - l'Agence européenne affirme que les banques sont inefficaces au regard des directives générales de prévention des risques et qu'elles excluent trop rapidement des groupes de clients.

La Banque nationale de Belgique est également parvenue à une conclusion similaire selon laquelle les banques refusent des clients ou des transactions pour des raisons qui ne présentent pas de risque réel de blanchiment d'argent et de financement du terrorisme.

Je souhaite parler plus en détail d'un cas récent de BNP-Paribas-Fortis. Les banques en général ont tendance à être très secrètes lorsqu'elles font référence à leur politique de prévention de risques.

5. BNP-Paribas-Fortis

Le 10 mars 2023, M.S. effectue un virement sur un compte britannique avec la mention "Pour Cuba". Le lundi 13 mars 23, la banque l'informe que ce virement leur paraît suspect et que cela pourrait servir pour l'achat d'armes et/ou pour un trafic de drogues. Le 12 mai 2023, M.S. reçoit un mail de BNP Paribas Fortis, Service de Management des plaintes, avec l'explication suivante : "Vous souhaitez transférer une somme vers une organisation qui rassemble des fonds pour envoyer de l'aide médicale à Cuba. BNP Paribas Fortis n'a pas effectué cette opération. L'article 19 des Conditions Générales de Banque définit le terme "sanctions" comme l'ensemble des sanctions de nature financière, économique ou commerciale ... imposées ou mises en vigueur par la Belgique, l'Union européenne, le Conseil de sécurité des Nations Unies, l'Office of Foreign Assets Control des Etats-Unis, le Département d'Etat américain ou toute autre autorité compétente. BNP Paribas Fortis tient compte de ces "sanctions" lors de l'analyse et du traitement des transactions".

Cependant, le Conseil de sécurité des Nations unies n'a émis aucune sanction à l'encontre de Cuba.

Ni l'Union européenne ni la Belgique n'ont pris de sanctions à l'encontre de Cuba. Au contraire, le 12 décembre 2016, l'UE et Cuba ont signé l'accord de dialogue politique et de coopération - ADPC, qui a depuis été mis en œuvre.

Les seules instances restantes auxquelles la banque fait référence, qui imposent des sanctions contre Cuba, sont l'Office de contrôle des actifs étrangers aux États-Unis et le Département d'État américain.

Alors, nous pouvons conclure que la banque BNP-Paribas-Fortis reconnaît indirectement avoir refusé la transaction conformément aux directives de l'Office of Foreign Assets Control OFAC et du Département d'État des États-Unis, en d'autres termes : la banque se conforme aux lois sur les sanctions des États-Unis contre Cuba.

Cette pratique est une violation du règlement de blocage ou "Blocking Statute" de 1996 qui interdit aux acteurs européens, et donc aussi une banque telle que BNP-Paribas-Fortis, de se conformer à des lois de pays tiers.

Plus d'information : le dossier 2023 « Les Banques refusent des transactions vers Cuba » (<https://nonaublocus.be/sites/default/files/2023-10/Dossier%20Les%20Banque%20refusent%2009%2023.pdf>)

INTERUNIVERSITAIRE SAMENWERKING MET CUBA

Stefaan Smis, Prof. Internationaal Recht en Mensenrechten, Faculteit Recht en Criminologie - VUB

Deze korte nota heeft tot doel om ten eerste aan te tonen dat de Vrije Universiteit Brussel (VUB) al vele jaren betrokken is bij een intense interuniversitaire samenwerking met Cubaanse universiteiten en ten tweede dat deze samenwerking ernstig wordt belemmerd door de blokkade van de Verenigde Staten.

De samenwerking tussen de VUB en de instellingen voor hoger onderwijs van Cuba begon meer dan 25 jaar geleden (in 1998) met een onderzoeksproject tussen het Departement Eiwitchemie van de VUB en het Onderzoeksinstituut voor Plantenbiotechnologie van de Universidad Central "Marta Abreu" de Las Villas (UCLV) in Santa Clara, met financiering van de Belgische Federale Overheid via de Vlaamse Interuniversitaire Raad. Sindsdien is de samenwerking uitgebreid. De VUB maakte ook de weg vrij voor andere Vlaamse universiteiten en andere financiers werden benaderd. Momenteel werken 7 Cubaanse universiteiten nauw samen met de VUB. De samenwerking

is gebaseerd op vertrouwen en wederzijds respect, in een wederzijds partnerschap, en is een belangrijke pijler geworden voor het Cubaanse Ministerie van Hoger Onderwijs. Deze laatste gebruikt het vaak als referentie bij internationale partners die Cubaanse universiteiten bezoeken. Verschillende VUB-academici werden uitgenodigd als gast-professor en één ontving zelfs een Doctor Honoris Causa. Ook de VUB kende een Doctor Honoris Causa toe aan de vorige minister van Hoger Onderwijs en koos onlangs voor UCLV als strategische partner.

In de afgelopen 25 jaar hebben initiatieven als 'ICT in het onderwijs', 'Informatiecultuurontwikkeling' en 'Capaciteitsopbouw voor communicatie in het Engels voor academische doeleinden' de kwaliteit van postdoctorale programma's in Cuba aanzienlijk verbeterd, de informa-

tievaardigheden ondersteund en de Engelse communicatieve vaardigheden onder het Cubaanse academisch personeel bevorderd. Bovendien heeft de samenwerking de onderzoekscapaciteit en -infrastructuur versterkt, met name op het gebied van plantengenetica, farmaceutische wetenschappen, milieueducatie, bescherming van het cultureel erfgoed en informatica. Door haar samenwerking heeft de VUB zelfs bijgedragen aan de ontwikkeling van de Cubaanse vaccins tegen Covid-19. Het heeft een aanzienlijke impact gehad op de ICT-infrastructuur en het e-beheer, en heeft intelligente systemen ontwikkeld voor het monitoren van processen zoals energieplanning en slim waterbeheer. Deze innovaties hebben de technologische processen verbeterd en bijgedragen aan smart cities en precisiegeneeskunde, waardoor vooruitgang op het gebied van onderwijs, onderzoek, internationalisering en technologieoverdracht op verschillende domeinen wordt gestimuleerd.

In het specifieke geval van de banden tussen VUB en UCLV heeft de samenwerking geleid tot de publicatie van 1.135 gezamenlijke artikelen in internationale peer-reviewed tijdschriften en 920 congresverslagen. Op onderwijsniveau zijn 349 cursussen/trainingsprogramma's ontwikkeld en zijn 22 academische programma's geaccrediteerd. Ook op het gebied van de ontwikkeling van het menselijk potentieel heeft de samenwerking tot belangrijke resultaten geleid. In België werden 380 trainingen gegeven (technisch, PhD, Post-Doc) en werden 105 PhD's uitgereikt. Daarnaast werden qua infrastructuur 45 computerlokalen, 25 klaslokalen en 20 laboratoria gerenoveerd.

De samenwerking is echter niet vrij geweest van problemen veroorzaakt door de economische en financiële blokkade van de Verenigde Staten. De belangrijkste zijn:

- De onmogelijkheid om CANVAS, een veelgebruikt onderwijsplatform, te gebruiken, omdat het hoofdkantoor in de VS is gevestigd. Als er gebruik van wordt gemaakt, riskeert het bedrijf boetes ter waarde van miljoenen dollars.
- Het is onmogelijk om Zoom of Teams te gebruiken voor online conferenties en vergaderingen. Wanneer u ze probeert te gebruiken, krijgt u geen toegang tot uw partners omdat er staat dat Cuba onder embargo staat.
- Cubaanse onderzoekers en studenten hebben vaak geen toegang tot actuele informatie en databases omdat sommige academische websites niet toegankelijk zijn vanuit Cuba.

- VUB-professoren die Cuba bezoeken kunnen een jaar lang de VS niet bezoeken omdat ze een 'land sponsor van terrorisme' hebben bezocht. Ze worden ook onderworpen aan lange vragenlijsten bij de VS ambassade bij het aanvragen van een visum.
- Bedrijven met een formele band met de VS kunnen niet worden benaderd voor het aankopen van apparatuur. Dit heeft een enorme impact op de aanschaf van laboratoriumapparatuur.
- Het verschepen van apparatuur en voorraden naar Cuba voor onderzoeks- en onderwijsdoeleinden is erg moeilijk omdat veel scheepvaart- en export-importbedrijven geen boete van miljoenen dollars willen krijgen voor handel met Cuba.
- Het openen van bankrekeningen in Cuba om donaties of overboekingen te ontvangen die bedoeld zijn om internationale projecten uit te voeren, is ingewik-

keld omdat Cubaanse partners voor financiële transacties gebruik moeten maken van derde partijen of banken in het buitenland.

- Verschillende uitgeverijen verzenden geen boeken naar Cuba. Springer Nature kan bijvoorbeeld geen boeken naar auteurs sturen als deze in Cuba wonen.
- Van Cubaanse bezoekers aan de VUB wordt met terugwerkende kracht en zonder enige waarschuwing hun reisverzekering afgesloten.

Dit alles toont aan dat de interuniversitaire samenwerking ernstig wordt aangetast door de blokkade van de Verenigde Staten.

Getuigenis gebracht op het Internationaal Tribunaal tegen de Blokkade op 16 november '23.

INTERVIEW: DR. ROLANDO PÉREZ RODRÍGUEZ, ADVISEUR VAN DE VOORZITTER VAN BIOCUBAFARMA

BioCubaFarma is een groep van Cubaanse ondernemingen van de biotechnologische en farmaceutische industrie. De groep, opgericht op 27 november 2012, telt 32 bedrijven. De opdracht van deze bedrijven is de productie van geneesmiddelen, uitrustingen en diensten van toptechnologie voor de Cubaanse bevolking en het produceren van goederen en diensten voor de export. Een resultaat van de wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen in Cuba.

Covid 19 heeft een grote invloed gehad op de gezondheidszorg in Cuba. Het betrof een nieuw virus, waarover niet veel bekend was. Daarnaast vormde het virus een grote bedreiging voor de kwetsbare groep van chronische patiënten, zoals diabetici en personen met hoge bloeddruk. Het gevolg is dat er niet alleen mensen aan covid overleden, maar dat er ook een oversterfte was onder de chronische patiënten omdat covid het ziekteproces heeft versneld.

Even een anekdote tussendoor: een minister van gezondheid heeft ooit gezegd 'Cubanen worden arm geboren maar sterven rijk', want de grootste doodsoorzaak onder de Cubanen zijn de chronische ziektes, net zoals in de rijke geïndustrialiseerde landen.

Tijdens en door de pandemie zijn de gezondheidsindicatoren in Cuba achteruitgegaan, met onder meer een verhoogde kindersterfte. Maar het gezondheidssysteem heeft goed stand gehouden, zodat de oversterfte vergelijkbaar is met deze in de rest van de wereld.

Daarnaast kampen we met de blokkade die de laatste jaren nog veel strenger is geworden. We kunnen nu nog moeilijker om geneesmiddelen of grondstoffen voor de productie van medicamenten in onze farmaceutische bedrijven in te voeren. Dat heeft geleid tot een tekort

aan bepaalde geneesmiddelen. Met andere woorden, de blokkade heeft de uitdagingen waar heel de wereld mee te maken heeft, verscherpt.

Zo is Cuba in een kritische situatie beland, die de migratie heeft aangewakkerd, ook onder het medisch personeel. Wat dat betreft, heeft Cuba jaren geleden haar beleid veranderd en de migratieregels veel versoepeld. Dat kunnen we niet terugdraaien. Daarom is het nodig om te blijven inzetten op het onderwijs en de vorming van nieuwe jonge artsen, verpleegkundigen en wetenschappers. Daarnaast voorziet de overheid ook verschillende stimulansen voor het medisch personeel, zoals een verhoging van het salaris. Het is een feit, Cuba staat voor een grote uitdaging. Hoe kan Cuba het systeem van gratis gezondheidszorg voor iedereen blijven bekostigen? Voor de mensen is de zorg gratis, maar het kost de overheid wel miljoenen. Hoe kan Cuba het gezondheidssysteem duurzaam maken? Eén piste zijn de internationale medische missies. In 60 jaar waren deze missies in 150 landen actief en hebben ze duizenden patiënten verzorgd. Naar schatting heeft Cuba in al die jaren 600.000 gezondheidswerkers uitgezonden. Vele jaren was deze hulp gratis. Met de jaren zocht Cuba bij deze landen die de mogelijkheden hadden, een financiële tegemoetkoming. Zo is er een win-win situatie gekomen waar zowel Cuba als het ontvangende land voordeel bij hebben.

Maar nooit mag deze samenwerking het andere land in economische problemen brengen. Deze inkomsten zijn uitgegroeid tot één van de drie belangrijkste inkomensbronnen voor Cuba en zorgen ervoor dat het land de gratis algemene gezondheidszorg kan blijven bekostigen. Het is belangrijk te vermelden dat de medische missies voor Cuba niet zomaar een commerciële activiteit is; het is geen handeltje. De missies dragen bij tot de ontwikkeling van het ontvangende land. Daarom ondersteunen de Cubaanse artsen ook de opleiding van de lokale artsen, in het ontvangende land zelf of in de Escuela Latinoamericana de Medicina - ELAM nabij Havana.

De VS beschuldigen Cuba ervan dat de uitgezonden Cubanen moderne slaven zijn. Cuba heeft geen grondstoffen die het kan uitvoeren, wel een groot en goed opgeleid menselijk kapitaal. Cuba gebruikt dit menselijk kapitaal om tijdelijk 'uit te voeren' en dit binnen de geest van onze gezondheidszorg. In Cuba is de gezondheidszorg

publiek, geen enkele arts heeft een privépraktijk. Het is dan ook de overheid die de medische missies uitstuurt; deze zijn geen privé-aangelegenheid. De Cubaanse arts in een internationale missie zet gewoon zijn job verder binnen het Cubaanse stelsel, zij het in een ander land. Hij of zij behoudt het loon en krijgt bovendien een extra tegemoetkoming. Aan het ontvangende land rekent Cuba een vergoeding aan in overeenstemming met de mogelijkheden van dat land. Die vergoeding verschilt bijgevolg van land tot land. De kritiek van de VS is onterecht en houdt geen rekening met de Cubaanse logica achter ons publiek gezondheidssysteem. De campagne van de VS heeft Cuba veel schade toegebracht. Onder druk van Trump hebben bijvoorbeeld Brazilië (onder Bolsonaro) en Ecuador hun samenwerking met Cuba opgezegd. Dat betekent een grote aderlating voor het Cubaans gezondheidssysteem. Maar de VS kan en mag Cuba niet verbieden om zijn menselijk kapitaal uit te voeren.

11 SEPTEMBRE 1980

F. Tack

La date du 11 septembre suscite automatiquement un rappel de plusieurs événements : le coup d'état au Chili et la mort du président Salvador Allende, ou l'attentat contre les tours jumelles à New York.

Moins connu est le meurtre de Félix García à New York.

Le 11 septembre 1980 une voiture de la Mission cubaine auprès de l'ONU circule sur le Queens Boulevard à New York. Au volant Félix García Rodríguez, diplomate cubain. Il se dirige vers l'ambassade de Cuba à Manhattan après avoir assisté à la commémoration du 7e anniversaire du coup d'état contre le président Salvador Allende. A hauteur de la 55ème Rue, on ouvre le feu sur sa voiture avec une mitraillette MAC 10 avec silencieux. L'auteur du tir, Eduardo Arocena, est un mercenaire du groupe terroriste Omega-7.

Quelques heures après le crime, Pedro Remón revendique l'assassinat au nom de Omega-7 dans un appel à l'agence de presse UPI et promettant d'autres attentats. Omega-7 n'a jamais été mis en cause. Vers le milieu des années '80 Remon Rodríguez a seulement été condamné à de légères peines de prison, mais fut rapidement libéré pour des soi-disant raisons de santé. Il a également été accusé du meurtre de Carlos Muñoz Varela, Cubain résident à Puerto Rico, qui organisait des voyages à Cuba.

Félix García était né à La Havane le 23 juin 1939. Très jeune il travaille à l'Hôtel Riviera, puis à la compagnie de téléphone. En 1968 il passe au Ministère des Affaires Extérieures (Minrex). En 1978 il intègre la Mission permanente de Cuba auprès des Nations Unies. Il y est chargé de questions administratives et se charge également de

suivre les enfants de l'école cubaine qui y fonctionne, qui l'appelaient « Tio Félix ».

Des centaines de personnes ont assisté à ses funérailles à Cuba.

Le crime contre Félix García reste impuni à ce jour.

Sources : <https://www.juventudrebelde.cu/cuba/2022-09-11/11-de-septiembre-crimen-contradipomatico,cubano-felix-garcia-permanece-impune>. <https://www.ecured.cu/Félix García Rodríguez>.

Kort nieuws

SEPTEMBER 2023

JetBlue stopt vluchten naar Cuba

De Noordamerikaanse luchtvaartmaatschappij JetBlue stopt de vluchten naar Cuba vanaf 17 september. Nogmaals een gevolg van de maatregelen ingevoerd door Trump om de blokkade nog te versterken. Biden zet gewoon deze politiek verder, met tot gevolg de opschorting van vluchten naar Cuba door Noordamerikaanse ondernemingen.

Juventud Rebelde, 01/09/2023

Brazilië - Cuba

30 Braziliaanse ondernemers bezochten Cuba om de handel met het eiland aan te moedigen en de bilaterale akkoorden terug op te bouwen. Eén van de meest recente stappen van de regering Lula na de blokkeringen tijdens de extreemrechtse regering van Bolsonaro (2019-2022).

Brazilië is de vierde grootste leverancier van goederen aan Cuba, na Spanje, China en de VS. In 2022 was de export naar Cuba amper de helft van wat 10 jaar geleden geleverd werd.

Prensa Latina, 04/09/2023

Mensenhandel

Cuba heeft een duidelijke houding tegen het gebruik van huurlingen en speelt een actieve rol in de UNO om dit type mensenhandel te bestrijden.

Het Ministerie van Binnenlandse zaken ontdekte en neutraliseerde een net van mensenhandel dat vanuit Rusland tracht Cubanen te ronselen die in Rusland vertoeven en enkele die van Cuba komen. Deze huurlingen worden ingezet in de oorlog met Oekraïne.

Cuba verwerpt en bestrijdt deze mensenhandel en meerdere personen werden in Cuba aangehouden wegens hun medewerking aan dit crimineel net en kunnen veroordeeld worden tot 30 jaar gevangenisstraf.

Granma, 04/09/2023

Teté Caturla

De Cubaanse zangeres Regla Teresa García Rodríguez (Teté Caturla) is overleden in Havana. Zij was 85 en slachtoffer van een pijnlijke ziekte. Zij was geboren in Remedios (provincie Villa Clara) op 19 oktober 1937, dochter van de bekende Cubaanse componist Alejandro García Caturla.

Reeds zeer jong begon zij haar carrière met de Banda Infantil terwijl ze muziek studeerde in de gemeentelijke muziekacademie. In 1963 wordt ze zangeres in het quar-

tet D'Aida, samen met Omara Portuondo, Xiomara Valdés en Lilita Peñalver, en in 1973 neemt zij de leiding over van deze groep.

In de jaren '80 werkt ze samen met de groep « Estrellas de Areito ». Vanaf 1998 wordt ze soliste van het project Afro-Cuban All Stars. In 2003 verschijnt haar CD « Llego Teté », die een prijs kreeg van Cubadisco in 2004.

Cubadebate, 05/09/2023

Cubaanse gezondheidswerkers in Gambia

Een nieuwe groep Cubaanse gezondheidswerkers kwam aan in Gambia om er de medische brigade te vervoegen die sinds 30 jaar in dit Afrikaanse land aanwezig is. Vanmiddag de dag zijn meer dan honderd Cubaanse gezondheidswerkers actief in Gambia.

Trabajadores, 11/09/2023

Biden ondertekende de verderzetting van de blokkade

Joe Biden, die ooit verklaarde dat hij « aan de kant stond van het Cubaanse volk » heeft eens te meer, zoals elk jaar, de verderzetting van de blokkade, zoals al zijn voorgangers, ondertekend. In het officiële document geeft Biden de opdracht aan Janet Yellen, staatssecretaris van de financiën, de sanctiemaatregel tegen Cuba uit te voeren, een daad van « nationaal belang » voor de VS.

De Wet op de Handel met de Vijand die hij aldus verlengde werd in de loop der jaren nog versterkt met andere wetten zoals de Wet Torricelli (1992), de Wet Helms-Burton (1996) en de meer dan 400 maatregelen ingevoerd door Trump.

Granma, 14/09/2023

Aanslag tegen de Cubaanse ambassade in Washington

Op 24/09 vond een terroristische daad plaats tegen de Cubaanse ambassade in Washington, met de bekogeling van het gebouw met twee Molotov-cocktails. Gelukkig vielen er geen slachtoffers. De aanslag gebeurde kort na de succesvolle deelname van president Díaz-Canel in de UNO. Deze ambassade was reeds het doelwit van een eerste aanslag in april 2020, toen een aanvallende ambassade beschoot met een oorlogswapen.

De diplomatieke vertegenwoordigers van Cuba in het buitenland zijn het slachtoffer geweest van meer dan 580 terroristische daden sinds de triomf van de Revolutie.

Granma, 25/09/2023

Boliviaanse maatschappij opent vluchten naar Cuba

Boliviana de Aviación zal vanaf 28 oktober een verbinding openen met Havana, vanuit de luchthaven van Viru Viru in Bolivia.

Prensa Latina, 27/09/2023

OKTOBER 2023

Raad voor Mensenrechten

Voor de zesde keer is Cuba herkozen als lid van de Raad voor Mensenrechten van de UNO. Cuba is medestichter van dit organisme en deze verkiezing bevestigde het prestige van Cuba, met het hoogste aantal bekomen stemmen voor dit lidmaatschap.

Granma, 10/10/2023

Overlijden van Oscar Valdés

De zanger en percussionist Oscar Valdés is op 19 november overleden in Havana. Hij was 85 en werd geboren in Havana op 12/11/1937 in een familie van muzikanten.

Zijn vader Oscar was percussionist, zijn oom Marcelino eveneens, en zijn ooms Alfredo en Vicentico Valdés waren zangers.

Vanaf 1949 krijgt hij opleidingen door de grootste meesters van de tambores batá en van de fabrikanten van de tambores abakua, batá en de chequeré. Na 1959 maakt hij deel uit van de Banda y el Coro del Ejercito Rebelde, en werkt in de orkesten CMQ, ICRT, Benny Moré en Orquesta Cubana de Música Moderna.

In 1972, bij de oprichting van de groep Irakere, onder leiding van Chucho Valdés, neemt hij deel als zanger en percussionist. Hij schrijft teksten en zorgt voor de ritmes van de groep met het gebruik van de batá en folklorische elementen, terwijl Chucho zorgt voor de muziek en de orkestratie.

In 1993 werkt hij met zijn zonen Diego, bassist en Oscari-to, trommels, en in 2000 vormt hij de groep Diákara, een jazzensemble op basis van folkloristische roots. In die periode geeft hij ook lessen aan universiteiten in Frankrijk en Argentinië.

Zijn plaat « Leyenda Viva » (Levende legende), een fusie van folklore en afrojazz, haalt de speciale prijs van Cubadisco in 2010.

Cubadebate, 19/10/2023

Havana Club

In november viert het akkoord tussen Cuba Ron en Pernod Ricard 30 jaren samenwerking voor de commercialisatie van deze Cubaanse rum in gans de wereld, behalve de VS wegens de blokkade. Ter gelegenheid van deze verjaardag komt een speciale rum op de markt, de « Tributo 2023 », beperkt tot een oplage van 2.500 flessen. Op 23/11 wordt er in Havana een feest gehouden voor de werknemers van deze firma. De maatschappij Havana Club International S.A. voert uit naar 130 landen.

Cubadebate, 23/10/2023

Grenada

Cuba brengt een hulde aan de 24 Cubanen die stierven in Grenada tijdens de militaire invasie door de VS. Cubanen namen er deel aan de bouw van een luchthaven bestemd voor het toerisme op dit kleine eiland. Deze Cubanen stierven in de strijd tegen de VS-invasie, na de moord op de revolutionaire leider Maurice Bishop. De VS stelden aldus een einde aan het socialistische experiment op Grenada.

Prensa Latina, 25/10/2023

Cubaanse dokters in Mexico

De Cubaanse dokters aan het werk in Mexico hebben onmiddellijk steun en verzorging gebracht aan de slachtoffers van de orkaan Otis, die de kusten van Guerrero en de haven van Acapulco hebben verwoest.

Juventud Rebelde, 27/10/2023

Angola

Cubaanse volksvertegenwoordigers brachten hulde aan de Cubanen die stierven in Angola tijdens de Operación Carlotta, voor de verdediging van de onafhankelijkheid van Angola en tegen de invasie door Zuid-Afrikaanse legerenheden. Een hulde aan de 2.085 strijders en 204 Cubanen die stierven in niet-militaire taken, die het Angolese volk hebben gesteund, de apartheid mee deden vallen in Zuid-Afrika en hun steun gaven aan de onafhankelijkheid van Namibië.

Granma, 28/10/2023

NOVEMBER 2023

Belgische week in Havana

Muziek, art nouveau, stripverhalen, workshops tekenen, debatten, het maakt allemaal deel uit van de 18de Belgische week die in Havana plaats vindt tot 15 november.

Jean-Jacques Bastien, Belgisch ambassadeur in Cuba, verklaarde aan de pers dat deze gebeurtenis, zoals elk jaar sinds 2006, de versteviging van de culturele banden tussen België en Cuba zal toelaten.

Deze editie is ook gebonden aan activiteiten in Brussel, rond de art nouveau in onze hoofdstad, met een tentoonstelling van foto's van een Cubaanse kunstenaar over art nouveau in Havana, die doorgaat in de Sint Goriks-hallen. Havana is de enige stad buiten Europa die deel uitmaakt van het Net van Steden van de Art Nouveau.

Prensa Latina, 01/11/2023

10de verjaardag van de Speciale Zone van Mariel

De Speciale Zone van Mariel is de eerste haven van dit type in Cuba. Zij geniet van een geprivilegieerde geografische ligging, in het centrum van de Caraïbische zee, op een kruispunt van de belangrijkste routes voor het internationaal transport van goederen.

De zone is een eersteklas logistiek- en productiecentrum, belangrijk voor Cuba voor de vergemakkelijking van de nationale productie, de kostenvermindering voor de invoer, een impuls voor de economische groei, de scheping van werkgelegenheid en de vloedigheid voor rechtstreekse buitenlandse investeringen.

Prensa Latina, 01/11/2023

Universidad Popular José Martí

100 jaar geleden werd de Universidad Popular José Martí (een volksuniversiteit) opgericht door Julio Antonio Mella op 3 november 1923. Een mooi revolutionair project van de linkse krachten en Cubaanse universiteitsverenigingen.

De oprichting kwam er na een akkoord afgesloten tijdens het Eerste Nationaal Congres van de Studenten, met als doelstelling onderwijs ter beschikking te stellen van de arbeiders, om mee te werken aan een eenheid tussen arbeiders en studenten.

Julio Antonio Mella, een jonge leider zou enkele jaren later (16 augustus 1925) ook medestichter zijn, naast Carlos Baliño, van de eerste communistische partij van Cuba.

Mella werd wegens zijn activiteiten verplicht in ballingschap te vertrekken naar Mexico, waar hij vermoord werd door handlangers van de toenmalige dictatuur in Cuba, op 10 januari 1929.

Trabajadores, 03/11/2023

Havana Club en de blokkade

Christian Barré, directeur generaal van Havana Club International S.A., verklaarde, ter gelegenheid van het dertigjarig bestaan van de firma, dat de onderneming totaal klaar is om de Cubaanse rum te commercialiseren in de VS zodra de blokkade wordt opgeheven. Het bedrijf is het derde merk van rum in de wereld.

Havana Club wordt uitgevoerd naar 125 landen en zal dit jaar een productie halen van 4,3 miljoen kisten, waarvan 70% voor de uitvoer. Een prachtig resultaat daar waar men 30 geleden was gestart met 400.000 kisten van 12 flessen.

De voornaamste markten zijn vandaag Duitsland, Frankrijk, Spanje, Italië, Canada, Engeland, Mexico, Polen, Turkije en China.

Granma, 05/11/2023

Medische steun in Mexico

Cubaanse dokters in Mexico hebben meer dan 5.300 patiënten verzorgd na de doorgang in dit land van de orkaan Otis.

Granma, 10/11/2023

American Airlines

American Airlines plant 82 vluchten naar Cuba per week voor het winterseizoen in samenwerking met het Cubaanse vliegwezen. Frequenties zouden kunnen verhoogd worden volgens de vraag op de markt.

Deze luchtvaartmaatschappij vliegt vandaag de dag naar Havana, Varadero, Santa Clara, Camagüey, Holguín en Santiago de Cuba.

Granma, 10/11/2023

RENCONTRE AVEC ELIER RAMÍREZ CAÑEDO

Anne Delstanche et Freddy Tack

Cuba Sí a eu l'occasion de rencontrer et d'interviewer Elier Ramírez Cañedo, le sous-directeur du Centro Fidel Castro Ruz à La Havane. Il a été élu député de l'Assemblée Nationale du Pouvoir Populaire et est membre du Conseil d'État de la République de Cuba.

Freddy : Quand on suit l'actualité cubaine, ce qui frappe c'est l'échange permanent des dirigeants avec la population. Le président, le premier ministre, les ministres, les parlementaires se rendent fréquemment dans les quartiers, dans les villes et villages de province, pour y discuter avec les citoyens, pour expliquer les initiatives gouvernementales, pour constater les difficultés locales et voir comment les affronter. Pouvez-vous nous en dire un peu plus ?

Elier : Le pays ne s'est pas arrêté, il n'est pas statique du tout, au contraire, nous continuons à repenser encore et encore comment augmenter la participation de la population dans tous les processus.

Nous continuons à démocratiser notre démocratie et nous continuons à avoir un parlement dans une tranchée parce que nous sommes attaqués sur tous les fronts. Il est difficile de trouver un pays qui a été soumis à une guerre à spectre complet comme Cuba l'a été par la plus grande puissance de l'histoire alors qu'il ne se trouve qu'à 90 miles. Et pourtant, dans ce contexte, il y a un tel processus démocratique, transparent et avec une telle participation.

La réponse n'a jamais été de nous fermer à la participation de la population, au contraire ; plus il y a d'agression de la part des États-Unis, plus il y a d'hostilité de la part des États-Unis, plus il y a de participation et plus il y a d'échanges avec la population. Plus les circonstances sont difficiles, plus le peuple s'implique et participe à tous les processus, ce qui a également été une garantie de l'expérience et même de la révolution, le peuple étant l'objet et le sujet des principales transformations dans le pays. Et cela nous a montré qu'il est effectivement nécessaire de toujours écouter le peuple.

Le pays ne s'est pas arrêté, il n'est pas statique du tout, au contraire, nous continuons à repenser encore et encore à comment augmenter la participation de la population dans tous les processus, les lois, même dans la façon dont l'Assemblée nationale discute des lois qui sont soumises au vote des députés.

Les discussions, les lois sont publiées à l'avance sur une page web. On y reçoit les opinions de la population, il y a des débats, des experts sont consultés sur la base de la loi spécifique à discuter et lorsqu'elle arrive au vote final, l'Assemblée est déjà passée par un large processus de discussion, de débat qui va même au-delà de l'Assemblée nationale, avec la participation de la popu-

lation, et dans ce sens, nous ne cessons de repenser les moyens et les mécanismes qui aident à étendre ce processus encore plus loin.

Par exemple, une loi a été approuvée par le Conseil d'État et par l'Assemblée nationale qui établit que les députés ne peuvent rester plus de 3 mois sans avoir de contact, en particulier les députés de l'Assemblée nationale qui ne peuvent passer plus de 3 mois sans être reliés aux électeurs. C'est obligatoire, idéalement ils devraient pouvoir y aller tous les mois, mais il ne peut pas

se passer 3 mois avec ce lien rompu. Notre processus ne se termine pas avec l'élection, il y a aussi le droit de rappel et il y a la responsabilité, donc nous cherchons aussi un mécanisme pour rendre cette responsabilité envers les électeurs plus systématique et plus ouverte.

Freddy : le rôle des CDR évolue également beaucoup.

Elier : Exactement ! Là aussi, nous travaillons dur pour repenser le travail des organisations de masse qu'il est important de maintenir afin de poursuivre la révolution en fonction des nouvelles circonstances, des nouveaux défis, des problèmes actuels et des tâches nouvelles.

En effet, dans le contexte où nous nous trouvons aujourd'hui, l'Assemblée nationale accomplit ses nouvelles tâches sans jamais perdre de vue ces organisations dont le rôle fondamental est de garantir la participation du peuple. En ce sens, nous travaillons en parallèle avec le congrès des CDR. Celui-ci aura lieu en septembre et des propositions y seront certainement formulées sur la manière de poursuivre la révolution et sur la ligne de conduite de la plus grande organisation de masse du pays. Nous serons tous là. Les CDR ont une histoire impressionnante, mais il est également essentiel qu'ils continuent à jouer leur rôle en fonction du moment et des circonstances que nous vivons dans le pays.

Freddy : Y a-t-il des mercenaires cubains en Ukraine ? Dans la presse belge, on voit beaucoup d'articles sur le sujet.

Elier : Nous voyons cette prétendue présence de Cubains dans le conflit en Ukraine comme une opération de terrorisme médiatique contre Cuba, surtout dans le contexte de la conférence du G77 et de la Chine qui doit bientôt se tenir à Cuba. Il s'agit manifestement d'une opération préparée, pour tenter d'affecter l'image de Cuba sur la scène internationale et d'essayer de démontrer une complicité entre Cuba et le gouvernement russe.

Le Ministère des Affaires étrangères a fait une déclaration expliquant qu'ils avaient déjà été détectés, qu'ils étaient poursuivis. En fait Cuba a dans sa législation des sanctions très sévères pour ceux qui s'engagent comme mercenaires, c'est aussi expliqué dans la note du MIN-REX. Ils peuvent être passibles de 30 ans de prison, voire la prison à vie ou même la peine de mort pour ce délit, même si à Cuba, la peine de mort n'a plus été appliquée depuis 2003, mais il est vrai qu'à un moment elle a été une ressource pour la défense de la révolution. Mais bon, si la peine de mort n'est plus appliquée, j'insiste sur le fait que toutes les lois cubaines sont très fortes sur cette question et bien sûr, comme on l'a expliqué, il n'y a aucun lien avec le conflit en Ukraine. Il serait absurde de penser que le gouvernement cubain serait aussi stupide pour intervenir dans un contexte aussi confus et dangereux que celui d'aujourd'hui et sachant aussi à quel point cela pourrait affecter l'image de Cuba.

Lidgeld

Januari staat voor de deur. Vergeet niet uw lidgeld te hernieuwen voor 2024.

Zonder uw steun kan onze vereniging niet verder werken, daar waar onze Cubaanse vrienden meer dan ooit onze steun nodig hebben. De criminele blokkade, de bevestiging om Cuba te behouden op de lijst van landen die het terrorisme steunen, de gevolgen van de Covid-pandemie en de internationale crisis en oorlogen maken het voor de Cubanen elke dag moeilijker.

En outre, pour une question de principe plus que toute autre chose, Cuba ne pourrait jamais être impliquée. Il s'agit de réseaux illégaux qui ne sont même pas prouvés. Au contraire, aucun lien n'a été démontré avec le gouvernement russe. Les gens qui ont créé ce réseau illégal et qui malheureusement y sont tombés sont des Cubains qui étaient déjà en Russie.

Lorsque l'on voit l'implication de tous les médias anti-cubains et même des individus qui soutiennent le terrorisme contre Cuba, on constate que tous sont liés aux programmes télévisés les plus anti-cubains de Miami et des États-Unis. On se rend vite compte de l'objectif poursuivi et du nombre de mensonges, de manipulations et, précisément, de ce qu'ils essaient de faire, à savoir nuire à l'image de la révolution cubaine qui a toujours eu une position de principe sur ces questions, ainsi qu'une position souveraine.

Cuba est contre la guerre, mais elle a également expliqué les causes de ce conflit et comment l'impérialisme américain est le principal responsable de tout ce qui se passe en Ukraine. Cela affecte non seulement la Russie, qui est la cible principale, mais également l'Europe, tout en profitant au complexe militaro-industriel et à l'élite au pouvoir aux États-Unis.

Cuba a été un promoteur de la paix, un défenseur de la paix, et ce n'est pas pour rien qu'en 2014, au sommet de la CELAC, lors du forum qui s'est tenu à La Havane, l'Amérique latine et les Caraïbes ont été considérées comme une zone de paix. C'est la position de Cuba et ce que les ennemis recherchent désespérément, précisément parce qu'ils essaient de continuer à salir et à attaquer la révolution dans les médias. Cuba est en train de se frayer un chemin sur la scène internationale. Ils essaient maintenant de monter une campagne pour affecter la présence du Président de la République aux Nations Unies en tant que représentant du G77 et de la Chine. Ils aiguisent maintenant leurs ongles pour essayer de nous affecter, comme ils le font dans l'économie, en surveillant et attaquant en permanence toute opportunité qui s'ouvre à Cuba pour faire avancer son développement économique. Ils font de même au niveau des médias. Ils sont constamment à la recherche de moyens d'attaquer notre processus.

Cotisations

Janvier approche à grands pas. N'oubliez pas de renouveler votre cotisation pour 2024.

Sans votre soutien notre organisation ne peut pas poursuivre ses activités, alors que nos amis Cubains ont plus que jamais besoin de notre soutien. Le blocus criminel, la confirmation de maintenir Cuba sur la liste des pays qui soutiennent le terrorisme, les conséquences de la pandémie du Covid et la crise internationale et les guerres rendent la vie plus difficile chaque jour pour les Cubains.

PENSAMIENTO

Ons socialisme werd ons door niemand opgedrongen, het is typisch Cubaans, het is het resultaat van de endogene ontwikkeling van ons bewustzijn als land, en wij zijn verplicht meer te spreken over dit thema, te theoriseren en toe te passen op de revolutionaire praktijk, zonder vrees om erover te spreken, en te tonen dat onze vaders en grootouders zich niet hebben vergist door het te kiezen als oplossing voor alle problemen van de natie.

Notre socialisme n'a été imposé par personne, il est typiquement cubain, il est le résultat du développement endogène de notre conscience de pays, et nous avons l'obligation d'aborder ce thème, de le théoriser et de l'appliquer à la pratique révolutionnaire, sans peur d'en parler, et de démontrer que nos pères et nos grand-parents ne se sont pas trompés en l'élisant comme solution à tout les problèmes de la nation.

FIDEL CASTRO RUZ
17/11/2005

LIBROS

F. Tack

“CUBA, UNE ÉTOILE DANS LA NUIT - LA LUTTE DU PEUPLE CUBAIN CONTRE UN BLOCUS CRIMINEL”
- André Chassaigne
Paris, Le Temps des Cerises, 2023.

Ancien professeur de lettres-histoire, André Chassaigne est aujourd'hui député du Puy-de-Dôme. Attaché à la diplomatie parlementaire et à la politique internationale, il préside le Groupe d'Amitié avec Cuba de l'Assemblée Nationale Française. Il est aussi président d'honneur des associations Cuba Coopération et Cuba Sí France.

Ce livre commence avec une longue préface de Fabien Roussel, sous le titre « Ce que nous devons à la révolution cubaine ».

L'auteur revient dans un premier chapitre sur un bref rappel de l'histoire de Cuba « pour comprendre le présent ».

Il ne cache pas les graves problèmes que vit le peuple cubain aujourd'hui, les pénuries quotidiennes, les files d'attente, les coupures de courant, le manque de combustible, l'émigration de nombreux jeunes face aux limites de leurs ambitions.

Il revient alors sur une analyse en profondeur du blocus imposé à Cuba par les États-Unis depuis plus de 60 ans. Puis il aborde ce qu'est la démocratie à Cuba, les consultations du peuple et la participation aux décisions importantes, comme la nouvelle constitution, le code de la famille et d'autres projets de loi.

Il termine par une réflexion « Que faire ? Que-est-ce que la solidarité? « Le coeur qui pense ».

Les férus de l'histoire de Cuba ne retrouveront peut-être que peu d'éléments neufs, mais le livre mérite sa lecture pour son esprit critique, sa chaleur humaine, sa solidarité et sa profonde admiration pour ce peuple d'un petit pays qui résiste et développe son modèle socialiste depuis plus de 60 ans, face à une guerre non-déclarée, aux agressions, aux tentatives d'étranglement économique, avec le soutien d'une très large majorité des citoyens.

Nous reprenons ci-dessous le texte de la dernière page de couverture qui complète toute critique de ce livre.

« L'ambition de ce livre est d'interpeller les consciences sur la situation actuelle de Cuba.

Si le parti pris d'un soutien à la Révolution cubaine y est clairement affiché, la réalité du pays y est décrite sans filtre ni concessions. De l'analyse juridique de l'embargo américain devenu blocus à la question démocratique, André Chassaigne nous éclaire sans détours sur une réalité cubaine largement ignorée des citoyens français et honteusement occultée par nos dirigeants politiques. Ce faisant, il nous donne des pistes possibles d'actions collectives de solidarité et d'actions politiques à construire à tous les niveaux.

Ce livre bouscule les idées reçues et ouvre un débat public qui s'annonce très animé. D'un accès facile et sans langue de bois, il puise son propos dans l'expérience riche et concrète d'un député de terrain. Il est à mettre dans toutes les mains de ceux qui veulent comprendre et agir... »

INHOUD - SOMMAIRE

3	Edito		samenwerking
4	Oproep - Appel	14	Interview Dr. R. Pérez Rodríguez
5	Actua: Vote à l'ONU	15	Historia: 11 septembre 1980
7	Tribunaal	16	Breves
11	Tribunal - Secteur financier	19	Rencontre: E. Ramírez Cañedo
13	Tribunaal - Interuniversitaire	21	Pensamiento + Libros

BIBLIOTHEEK

Onze bibliotheek is toegankelijk op dinsdag, woensdag en donderdag, van 10 tot 17 u. (verwittigen per mail: bib.dacob@skynet.be of telefonisch: 02/503 19 82 om een afspraak te maken). De werken zijn ter plaatse raadpleegbaar.

Adres : Kazernestraat 33 te 1000 Brussel (niet ver van het Zuidstation, metro Lemonnier of Anneessens).

BIBLIOTHÈQUE

Notre bibliothèque est accessible les mardi, mercredi et jeudi, de 10 à 17 h. (prévenir par mail bib.dacob@skynet.be ou par téléphone : 02/503 19 82 pour fixer un rendez-vous). Les ouvrages sont à consulter sur place.

Adresse : rue de la Caserne 33 à 1000 Bruxelles (à deux pas de la gare du Midi - métro Lemonnier ou Anneessens).

De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl

Neptunuslaan/Avenue Neptune 24 b10-1190 Vorst - Forest
- E-mail : info@cubamigos.be

Lidgeld (jaarlijks) 16 €-8 € (2e en volgend lid van het gezin)-10€ (studenten tot 25 jaar)
Contribution (an) 16 €-8 € (2ème et membre suivant de la famille)-10€ (étudiants jusqu'à 25 ans)
Gelieve bij de storting van uw lidgeld niet te vergeten uw adres en e-mail adres te vermelden.
Prière de mentionner votre adresse et adresse e-mail lors du paiement de votre cotisation.
Rekening - Compte : De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl
IBAN nr : BE90 523080117732
BIC Triobebb
ON - NE : 412063027

De vzw "De vrienden van Cuba" is een vereniging die tot doel heeft de toenadering tussen het Belgische en het Cubaanse volk te bevorderen en aan haar leden en het publiek middelen ter beschikking te stellen om tot een betere kennis te komen van de Cubaanse realiteit. Zij heeft geen enkel partijpolitiek karakter. Onze eigen artikels mogen geheel of gedeeltelijk overgenomen worden mits bronvermelding. Graag een presentexemplaar.

L'asbl "Les Amis de Cuba" est une association qui a pour but d'oeuvrer au rapprochement entre le peuple belge et le peuple cubain et de mettre à disposition de ses adhérents et du public des moyens d'accéder à une meilleure connaissance de la réalité cubaine. Elle n'a aucun caractère de parti politique. Les articles de nos membres peuvent être repris entièrement ou partiellement, avec mention de l'origine. Prière de nous faire parvenir un exemplaire témoin.

Voorzitter/Président : Freddy Tack -
freddy.tack@belgacom.net.
Ondervoorzitter/Vice-président : Regi Rotty -
rotty.regi@scarlet.be
Schatbewaarder/Trésorier : Guido Schutz -
guido.schutz@skynet.be

CONTACT

Brussel-Brabant - Bruxelles-Brabant: Freddy Tack -
02/428.79.97 en Anne Delstanche - 02/640.43.10
Antwerpen: Wim Leysens - 0495/71.02.54
Liège: Régi Beauduinet - 085/31.29.08 - Facebook :
Les Amis de Cuba Liège
Gent, Aalst en West-Vlaanderen: Mireille Lefever -
mireillelefever@hotmail.com - Facebook : Vrienden van
Cuba - Regio Gent
Kempens: Hubert Celen - 014/31.43.39

Prijs per nummer/prix par numéro : 2 Euro
Leden gratis - membres gratuit

Hoofdredacteur/Rédacteur en chef > Freddy Tack
02/428.79.97 - E-mail : freddy.tack@belgacom.net

Redactie/rédaction > Anne Delstanche, Alexandra Dirckx,
Monique Dits, Regi Rotty, Wim Leysens, Erik Wils.
Lay-out/mise en page > Youri Blicck
Kleurenpagina's/Pages couleur : Youri Blicck en Monique Dits
Eindredactie/rédaction finale > Youri Blicck, Monique
Dits, Freddy Tack
Druk/impression > drukkerij Alfabet - Gent

website : www.cubamigos.be
https://twitter.com/cuba_be
Facebook : Amigos de Cuba Belgique

